

RAN-2501001205010401

T.Y.B.A. (Sem.-V) Examination October - 2025

Discipline Specific Course Major - 11 (XI)

સંસ્કૃત લલિત સાહિત્ય (મહાકાવ્ય) પ્રશિષ્ટ કૃતિ : અશ્વઘોષવિરચિતમ્ બુદ્ધચરિતં સર્ગ-5

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

પ્ર.1. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. (કોઈપણ પાંચ)

10

1. 'બુદ્ધચરિત' ના કેટલા સર્ગો છે? તેના પાંચમાં સર્ગનું નામ જણાવો?
2. કુમાર ગૌતમને કયા વૃક્ષની નીચે ક્યાં પ્રકારના ધ્યાનનો અનુભવ થયો?
3. કુમાર ગૌતમે શું સિંહનાદ કર્યો?
4. 'બુદ્ધચરિત' નો મુખ્ય રસ કયો છે? તેનો કેંદ્રવતી વિષય કયો છે?
5. ગૌતમ બુદ્ધને વિહાર યાત્રા દરમ્યાન કયા દશ્યોથી વૈરાગ્ય ભાવના જાગી?
6. બુદ્ધને સાંખ્ય અને યોગના સિદ્ધાંતનો ઉપદેશ કોણે આપ્યો ?
7. અશ્વઘોષે કેટલા મહાકાવ્યની રચના કરી હતી ? કયા કયા?

પ્ર.2. અ. શ્લોકનું અનુવાદ કરો.

7

1. સમવાપ્તમનઃસ્થિતિશ્ચ સધો વિષયેચ્છાદિભિરાધિભિશ્ચ મુક્તઃ ।
સવિતર્કવિચારમાપ શાન્તં પ્રથમં ધ્યાનમનાસ્ત્રવપ્રકારમ્ ॥
2. મમ તુ પ્રિયધર્મ ધર્મકાલસ્ત્વયિ લક્ષ્મીમવસૃજ્ય લક્ષ્મભૂતે ।
સ્થિરવિક્રમ વિક્રમેણ ધર્મસ્તવ હીત્વા તુ ગુરુ ભવેદધર્મઃ॥

પ્ર.2. બ. સંસદર્ભ સમજાવો

6

1. અમૃતં પ્રાપ્તમીતોઢધ મેં પીપાસા ।
2. જનનમરણયોરદૃષ્ટપારો ન પુરમહં કપિલાહ્વયં પ્રવેષ્ટા ।

અથવા

પ્ર.2. અ. શ્લોકનું અનુવાદ કરો.

7

1. નરદેવસુતસ્તમભ્યપૃચ્છદ્વદ કોઢસીતિ શશંસ સોઢથ તસ્મૈ ।
નરપુંગવ જન્મમૃત્યુભીતઃ શ્રમણઃ પ્રવ્રજિતોઢસ્મિ મોક્ષહેતોઃ ॥
2. અથ મેરુગુરુરુરું બભાષે યદિ નાસ્તિ ક્રમ એષ નાસ્તિ વાર્યઃ ।
શરણાજ્જવલનેન દહ્યમાનાન્ન હિ નિશ્ચિક્રમિષુઃ ક્ષમં ગ્રહીતુમ્ ॥

પ્ર.2. બ. સંસદર્ભ સમજાવો	6
1. વસનાભરણૈસ્તુ વચ્ચ્યમાનઃ પુરુષઃ સ્ત્રીવિષયેષુ રાગમેતિ ।	
2. પુરુષસ્ય તુ દુર્લભા સહાયાઃ પતિતસ્યાપદિ ધર્મસંશ્રયે વા ।	
પ્ર.3. અશ્વઘોષનું જીવન, સમય અને કૃતિઓનો પરિચય આપો.	13
અથવા	
પ્ર.3. ‘બુદ્ધચરિત’ના પાંચમાં સર્ગનું રસદર્શન કરો?	13
પ્ર.4. ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)	14
અ. અશ્વઘોષની વિદ્ધવતા	
બ. મહાકાવ્યના લક્ષણો	
ક. નિંદ્રાધીન સ્ત્રીઓનું વર્ણન	
ડ. કુમાર ગૌતમ અને તેના પિતા વચ્ચેનો સંવાદ	